

דפייגור

יום ו', כ"ג' בתמוז תשפ"ב, 22.7.2022, גיליון מס' 5028

100 ליוגור בגן חצב

פגישה פתוחה עם רחלי מנהלת הקהילה

יום ו' 15.7.22

ברור שצריך לתעדף, אין אפשרות להחזיק הכול ולהמשיך בהתנהלות הרגילה. נצטרך לבחור על מה מוותרים, מה עובר לתשלום של החבר, כדי שנוכל לקיים את הקהילה וגם לבצע פרויקטים כמו בניית דירות וממ"דים.

חלק גדול מזמני מוקדש, לצערי, לנושא השיכון. זאת בגלל המצוקה הגדולה. יגור לא תכננה ולא נערכה לברכה הגדולה של חזרת הבנים והמשפחות הצעירות. אין דירות פנויות. 380 בתי אב מתגוררים בדירות קבע. ל-150 בתי אב אין דירת קבע. משמעות ההחלטה שהתקבלה כאן במאי 2014 על שיוך דירות ("היום הקובע"), ש"חברות" שווה מגרש או בית. לכן, אי אפשר להגיד לבנים במסלול, שהקיבוץ ידאג להם לדירה. יוכלו להתקבל רק מי שיקנו מגרש או דירת קבע יד שנייה. החברות למעשה מותנית בשיוך בית או מגרש.

בגלל המצוקה השקיעו חלק מהמשפחות בדירות המעבר הזמניות והפכו אותן לדירות קבע. השאר מחכות לדירות הקבע, אבל הדירות עצמן במצב מאוד גרוע, והמשפחות לא יכולות להיכנס אליהן כדירות מעבר בלי תיקון מינימאלי ודחוף של הליקויים על ידי יגור.

אנו מתכננים הקמה מחודשת של שכונת קרוואנים, אשר תשחרר קצת את הפקק של חוסר בדירות.

במקביל להתקדמות בשכונות הבלוקונים והבריכה, נמשכת הבדיקה של בנייה לגובה ביגור.

שכונת הכרמל, למרות כל ההשקעות שנעשו בה בשנים האחרונות, מיועדת לפינוי בינוי.

בנושא הקליטה נצטרך לקחת נשימה ארוכה של מספר חודשים, להערכות מול מצב של עודף ביקוש מול אפס היצע דיוור, כדי שלבנים שרוצים לגור כאן יהיה מקום. עשינו סיוור בנען, בשפיים ובגבעת ברנר, ללמוד מהם מה אפשר לעשות. הקליטה תוקפא לזמן מה, כדי לייצר פיתרון לטווח ארוך שיאפשר את חזרת הבנים.

בנוי, יש תלונות רבות. עובדים בענף גלי גורביץ ושניים וחצי עובדים. פניתי ליועץ נוי: יעשה מיפוי של שטחי הנוי ביגור, נדע כמה דונם דשא, כמה גינות וכו', ונוכל לחשב את עלות המים. צריך להוריד, למשל, 45 עצים של אורן ירושלמי, בעלות גבוהה. צריך לעשות סקר עצים, כדי שיהיה היתר להוריד ולגזום. היועץ ילווה את גלי בבניית תוכנית עבודה.

(בתשובה לשאלה) בנושא הממ"דים, ממשיכה התארגנות, ב-2023 נחזור לתקצוב 2 מיליון ש"ח בשנה. השמיכה לא

רחלי: מפגשים פתוחים עם החברים מזמן לזמן הם חלק מצורת העבודה שלי בכל הקיבוצים. אני מקווה שהמפגש הזה יפתח מסורת של פגישות טובות ופוריות גם ביגור.

דברים שעל סדר היום שלי:

עברתי את שלב ההיכרות עם הענפים ולימוד מבנה התקציב שלהם. התקציב משקף בעיני את החלטת הרוב ואת ההסכמה בקהילה מהו סדר העדיפויות, וכמה להקציב לכל תחום? הבדיקה התכופה של התקציבים מאפשרת התייעלות ולפעמים אפילו רווח. על בסיס זה, לדוגמה, עשינו עבודה בענף הבניין. אנחנו לקראת סיום המכרז לניהול הענף, ותוך שבועיים נדע מי המנהל/ת החדש/ה. הדרישות שהצבנו היו גבוהות ומקצועיות, והבחירה תהיה, כך אנו מקווים, בהתאם. בענף המזון בדקנו גם את ההתנהלות הפנימית וגם את שירותי ההסעדה, המסופקים ללקוחות חיצוניים, כמו לגין ואפק. בפגישה הבאה כבר תהיה לנו תמונת החציון של התקציב ושתוצגות להנהלות.

(הערת אגב, בשיטוטי בענפי יגור, פגשתי את אמיתי אגמון ושרה'לה חי בעבודתם, ביליתי במחיצתם שעה נעימה. התפעלתי מהעבודה שלהם. כמורה להיסטוריה אני מעריכה את עבודת השימור והתיעוד שנעשית כאן. ממש אוצר בלום, ביקשתי מסער גרעין שידאג לגיבוי אינטרנטי לכל החומר הזה).

קיבלתי את התקציב סגור ומוגמר בינואר. חשוב לי מאוד שכולם יעמדו בתקציב הפעילות שלהם (יש ענפים שאני פוגשת כל שבוע והמנהלים בקשר יומי איתי). לפעמים יש הוצאות לא צפויות. לדוגמה, לאחרונה החלה בניית תשתיות שכונת הבלוקונים, למרות שזה לא תוקצב מראש, לא היה מנוס מלסלול מחדש את כביש העלייה לבריכה עבור הקלנועיות.

אם כבר מדברים על הבריכה, נעשתה עבודה טובה מאוד, והושקען עמל וממון לקראת פתיחת העונה. אי אפשר לפתוח את הבריכה במשך כל שעות היום, כיוון ששעות מציל עולות כסף רב, מחצית מעלות הבריכה היא שכר עבודה.

מספטמבר נתחיל בתכנון תקציב השנה הבאה. החברים יחליטו, אם הם רוצים יותר בריכה, יותר נוי או יותר חינוך. לכל שירות יש מחיר. המציאות סביבנו משפיעה. למשל, חייבים להעלות את שכר עובדי החינוך או שנישאר בלי מחנכים. החינוך מסובסד ביגור ב-65 אחוז וזה בסדר, כל עוד זה בהסכמה.

חייבים להבין שהצרכים גדולים מאוד: אחזקת מערכת חינוך, בניית ממ"דים, בניית דירות, תיחזוק נוי ועוד.

מקווים שהנושא יובא לאסיפה עד סוף אוגוסט. ועדת דירות קיבלה, בינתיים, חזרה את המנדט להמשיך להתנהל כמו שהתנהלה עד עכשיו.

(בתשובה לשאלה) חברים במינוס חייבים בסה"כ 4.5 מיליון ש"ח ליגור. החוב של יגור לחבריה 60 מיליון ש"ח.

(בתשובה להערה, ביחס לחוב יגור לחברים, השפעת עלויות המחירים בארץ והצורך בהורדת המיסים ביגור) הדברים יעלו בצורה ברורה ושקופה בדיון התקציב הבא.

(בתשובה להערה על הצמדת התקציב למדד) יגור קיבלה השנה החלטה, בתוכנית המסגרות (תקציב 2022) על אי ביצוע הצמדה. הדבר אושר באסיפה ובקלפי.

ביחס להזנחה באיזור מגרש הכדורגל בשכונת המשתלה: מתוכנן במקום פאם טראק (מתחם מסלולי אופניים) של המועצה שיסדיר את העניין. המועצה תיתן 400 אלף ש"ח ויגור - 150 אלף ש"ח. השכונה לא גמורה. הנושא בטיפול.

בנושא שדרוג גני שעשועים לילדים: הקצבנו השנה 58 אלף ש"ח. זה מעט מאוד. ל-2023 מתוכנן גן שעשועים ברמה יותר גבוהה. רעות בירמן עוזרת לנו בנושא.

ביחס לרעש מהחורשה לשכונת הבריכה שתקום: בקיבוץ ברקאי השכירו את חדר האוכל כאלום אירועים, והקימו קיר אקוסטי. יש פתרונות לרעש.

אודי קינן: השכונה בבלוקונים בביצוע ולא יהיו בה שינויים. התביע של השכונה בבריכה אושרה באסיפה, 46 יחידות יוקמו כמתוכנן ולא יהיה שינוי. השיוך יביא בסוף לכל משפחה נכס, הדרך לסוכריה בסוף מאתגרת מאוד. האתגר מבחינת הבנייה הוא איך להוריד את מחיר השיכון לבנים חוזרים. התכנון לגבי הבניין שמתחת לארכיון נעצר בגלל בעיות חניה מוצדקות. יגור ממשיכה את העבודה על ייצור תוכנית אב. אנחנו עובדים מול חברת תכנון ואדריכלים. אולי מגרש הטניס יותר מתאים לבנייה לגובה מאשר המגרש מתחת לארכיון. ביגור יש 400 דירות לשיוך. בסוף נצטרך לשייך 600 דירות, לכן חייבים לקדם בנייה חדשה. יהיו השקעות גבוהות של יגור. עם זאת, מרבית העלויות ייפלו על הדיירים. מי שהיו חברים ביום השיוך יקבלו מיגור את התשתיות, חברים שהתקבלו אחרי יום השיוך ישלמו את התשתיות. בלי זה לא יזכו לשיוך.

לפני השינוי לא היתה משמעות לריבית על חוב יגור לחברים. היום בגלל גידול החוב והאינפלציה, מדובר כבר ב-2 מיליון ש"ח בשנה. יגור שומרת על ערך הכסף של החברים. מי שרוצה להפקיד את הכסף במקום אחר חופשי לעשות זאת.

רחלי: תהליך השיוך מורכב ומסובך. אנו מחשיבים מאוד את הצורך בהסברה וידוע של הציבור, ונקוט בצעדי הסברה במטרה להנגיש את המידע.

תודה לכל מי שהגיע והשתתף ולהתראות במפגש הבא של קפה עם רחלי.

מספיקה לכל הפרוייקטים ביחד. מצוקת הדיור ביגור חריגה בתנועה הקיבוצית. נצטרך להכין תוכנית רב שנתית שתתייחס לכל הצרכים. ההתנהלות ביגור היא עדיין של קיבוץ שיתופי. השירותים מאוד יקרים. אי אפשר למסות את בעלי ההכנסות הגבוהות עד אין סוף. ברוב הקיבוצים המגמה היא, דווקא, להוריד את המיסוי הזה, תוך כדי הבטחת הערבות ההדדית, העוסקת בסיעוד ובבעלי צרכים מיוחדים ולא רק במכשירי שמיעה ומשקפיים. כנייל לגבי אחזקת חדר האוכל. החברים צריכים לראות כמה עולים להם החינוך והבריאות. מה להמשיך לממן ומה לא.

(בתשובה לשאלה) לגבי הצורך בשילוט. שאפו גדול לרמי זלינגר על העבודה שהשקיע. בקרוב ייכנס אדריכל שיוך הדירות לתפקיד וימפה את שטחי המגורים והחניות. סימון דירות הקבע יחייב הגדרת שטח החניה לכל דירה. אנשים חונים במקומות לא מתאימים. אבדוק עם רמי את המשך פרויקט השילוט.

(בתגובה לשאלה) אין לי ידע על אפשרות בנייה מתחת למחצבה. דרושה ליגור מינהלת דיור. בחודשים הקרובים נביא הצעה לאסיפה ברוח הזאת. אי אפשר לשנות את תוכנית הבנייה בשכונת הבלוקונים ולצופף יותר. אי אפשר גם בראייה לעתיד לבנות גבוה מארבע קומות. למרות שיש סטנדרט וחוקים ביחס לבנייה, יש ויכוחים וריבים עם חברים שלא מפנים דירות. אין אכיפה ביגור. חברים מתחילים שיפוץ, נוסעים בינתיים לחו"ל ומחזיקים שתי דירות. ענף הבניין לא יכול לטפל בבעיות חברתיות, אולי מנהלת הדיור תוכל. אני עומדת, לעיתים, פעורת פה מול חברים שלא מתחשבים ולא נשמעים וגם מול חברים שחייבים סכומים גבוהים, ולמרות הסכמים והסדרים, לא משנים את התנהלותם. סגרנו לחברים כרטיסי אשראי וכו' ועדיין...

(בתשובה לשאלה) לגבי איחוד הכלבו והמרכולית, קיבלתי משושן מדלינגר את התיק כשסיימה את תפקידה. עלות הבנייה במחסן התאים הישן הרבה יותר גדולה ממה שתוכנן. אם אנחנו משכירים את המרחב, נקבל שכר דירה שהולך ישירות לקהילה. אנו מטפלים כעת בבעיית הביוב במרכולית שזה המקום הנכון לאיחוד, הן מבחינת המקום והן מבחינת קיום התנאים הדרושים כמו: מקררים ומקפיאים. העיקר, שהאיחוד במרכולית יעלה הרבה פחות כסף. בכל מקרה, הנושא יבוא להכרעת החברים באסיפה ובקלפי.

ביחס לשאלה על משכנתא שחברים יקחו כדי לקנות את דירותיהם: כרגע אינני רוצה להתייחס, כי יש לדייק במידע שיעבור לחברים. כשתגיע העת, יינקטו הפתרונות והמידע המתאימים למתווה של יגור.

ביחס למעבר דירות במציאות שיוך: יש צוות מאוד גדול שעוסק בסוגיית הדיור והשיוך. הצוות נדרש להיות "יעדה מסדרת", כי בפועל צריך לתת תשובות למועמדים, לחברים שחוזרים משנת חופש ולחברים הנמצאים בבעיית דיור. לשם כך ראינו לנכון לבטל את המכרזים. הבקשה הובאה לוועד ההנהלה שלא אישר את הבקשה הזאת, והנחה להעביר את זה לאסיפה. אנו מנסים כרגע בצוות השיוך לנסח כללים של הסדר ביניים שיאפשרו לנו להתנהל בתקופה הקרובה.

איל שריג

רקע מורכבות, המדינה תשלח את התרופה לקורונה. זה מנגנון העובד אוטומטי לפי שיקול החמ"ל של קופ"ח לקורונה.

שר"פ - חברים שילדיהם אינם חברים וגרים ביגור, יכולים לבטח את הילדים בשר"פ. (שירותי השר"פ ניתנים בכל הארץ), עלות ליחיד - 25 ש"ח. זוג - 40 ש"ח. משפחה - 50 ש"ח. המחירים כוללים מע"מ והם לחודש. במידה ומישהו מעוניין, העבירו לי או לשרהילה את מספרי הטלפונים וידברו איתכם מהשר"פ.

כפי שידוע, המרפאה עוברת שינויי כוח אדם. לצערנו, הכול קרה מהר וללא יכולת להתכונן. אנחנו מבקשים סבלנות וסובלנות. אנסטסיה, האחות החדשה, כבר בשלבי הכשרה שדורשת הקופה, ואנו מקווים שתוכל במהלך אוגוסט להיכנס לעבודה מלאה.

קורונה - הקורונה, נכון להיום, מוגדרת כסוג של שפעת ואין הנחיות מיוחדות מהמדינה. אנחנו כן ממליצים לעשות בדיקה מוסדית, במיוחד לאנשים מעל גיל 60, כדי שבמידה ויש מחלות

צוות צח"י - בסוף יוני נפגשנו צוותי צח"י יגור וכפר-חסידיים, כדי לחשוב איך לשתף פעולה באירועי חירום. נקבעה תוכנית עבודה משותפת, ואנו תקווה, כי נדע יחד להתמודד עם כל אירוע חירום באחד היישובים. נבו אירח את הצוותים, ובין לעיסה ללעיסה הצלחנו גם לחשוב ולהגיע לסיכומים.

100 ליגור בגן חצב

"הגן הזה שביגור הוא גן נפלא / הגן הזה שהוא שלנו גן חצב..." ככה מתחיל ההמנון של גן חצב, שחלק ממטרתו הוא יצירת גאוות יחידה לגן ולקהילה. חיבור לקהילה הוא חלק משמעותי מאוד מהעבודה שלנו בגן, ולכן היה לנו ברור ששנת ה-100 תקבל מקום במהלך השנה. מה, מתי ואיך נעשה? היו השאלות היותר גדולות. הוחלט פה אחד, שארבל תוביל את הנושא ושכמו תמיד נראה מה מעניין את הילדים ונתקדם איתם.

ילדים אוהבים לספור. הספירה מאתגרת ומלהיבה אותם, הם יכולים להרגיש את ההתקדמות שלהם בעצמם, ומכאן שהמספר 100 ריגש אותם במיוחד, ובו נתמקד הפעם.

התחלת העיסוק היתה בדשא "העיגול". העיגול שנראה כמו הספירה אפס ומשם השמיים הם הגבול, כולל צילום רחפן הילדים בעיגול. בהמשך, התחלנו לספור עם הילדים 100 בדברים ובחומרים שונים, ומיד התחילו הילדים לספור בעצמם כל דבר עד 100: גרעיני רימון בראש השנה, כסאות אחרי ניקיון פסח, גרעיני חיטה שפוררנו בחג הקציר, עלי תירס שקילפנו בקיץ וגם דברים יומיומיים כמו קוביות לגו ועוד.

בנוסף, הם התחילו לכתוב וליצור את המספר 100, וכשתכנסו לגן חצב תראו את המספר 100 בכל מקום ומכל חומר: ציורים, עבודות חימר, פקקים בבניות באולם, שתילי חסה, בעבודות בשולחן ההדבקות, בארוחות ועוד ועוד.

בגן קיימת חשיבות לחיבורים עם מעגלי השתייכות, החיבור הראשון הוא לקהילת ההורים: אבא שצילם אותנו ברחפן, אבא שיצר 100 בנפחות ברזל לעיני הילדים הנפעמים וכן צילומים של ההורים במהלך חופשות כשהילדים יוצרים וכותבים 100 על השלג בשוויץ, מצדפים באילת ועוד.

יש לנו כבר יותר מ-100 רעיונות והיד עוד נטויה. עד כאן להפעם, שנת 100 שמחה.

כשהקיבוץ היה קיבוץ

מופע בר-מצווה

הצלחנו!

לסיכום מופע בר המצווה של ניתת "ניצן"

הצלחנו!

הצלחנו להרים מופע מ-0 עד ל-100. נכון זה לא היה פשוט. נאלצנו לוותר על הרבה דברים בדרך, כדי להגיע לחזרות. נאלצנו ללמוד טקסטים ולהתנסות בדברים חדשים, שאולי קצת הפחידו אותנו, כמו לעמוד על במה לרקוד ולשיר. הצלחנו למרות החוסר בזמן לעבוד ביחד ולהתגבש יותר ויותר, לצבור חוויות ככיתה וליצור הופעה מרשימה.

הצלחנו אבל לא לבד!

תודה להורים המדהימים שלנו, שתמכו בנו ועזרו לנו כשהיה קשה.

תודה ל**לאיל שימשי** על צילומי הווידאו.

תודה ל**ניר קורן ויונתן מלכין** שהיו אחראים על ההגברה והתאורה היפים שראיתם במופע. תודה גדלה וענקית ל**יאנה**. בלעדיה שום דבר לא היה קורה. יאנה לימדה אותנו, צעקה עלינו, הרימה אותנו, ונתנה לנו את כל כולה.

תודה רבה לכם בית יגור, שבאתם לראות את ההופעה שלנו וצחקתם ונהניתם יחד אתנו.

הערב היה מדהים, מרגש, ובלתי נשכח לנו - ככיתה בשנת בר מצווה. מקווים שגם לכם.

שירה ברש"ח

צילום: שרה כוכבי

ישראל סלע - לזיכרו

ישראל נולד להוריו שושנה וצבי סלע, זיכרם לברכה, ביום שישי, יא' בסיון, 10 ביוני - בדיוק לפני 84 שנים. אחריו נולדה אחותו תמר.

חבריו למחזור יא' זוכרים שהיה תלמיד נבון, במיוחד הצטיין במתמטיקה. שחמטאי מחונן. תמיד שאף להיות אחד מהחבריה - השתדל לתרום, נחלץ לכל הגיוסים, השתתף במרוצים למרחקים ארוכים, השתתף בכל דיון חברתי, והביע עמדותיו הנחרצות כווכחן רהוט. הוא גם ידע לצחוק עם כולם אחרי שהשמיעו בדיחה על חשבוננו... בטכניון למד הנדסה וניהול. הוא לא היה חסון גופנית, ולכן כפה על עצמו אימונים מאתגרים כדי לעמוד בדרישות הצבא. התגייס לצנחנים שם תיפקד כקשר. ישראל אהב את השרות הצבאי, ראה בו שליחות ותרומה למדינה, ובמשך השנים, כולל במלחמת לבנון השנייה, עוד התייעצו איתו בחיל ההנדסה על ניהול וארגון פרויקטים.

ישראל הצנוע התנדב לכל קריאה - לגיוסים, לחילוץ מטיילים שנתקעו על ההר, לחיפוש נער מהבלוקונים שנעלם באמצע הלילה, ועוד. כל כך רגיש ואנושי היה כשהביא ורדים בימי שישי לחבר שנפצע, לחברה ששכלה בן... בנדיבות רבה עזר לרבים בלמידה לבחינת בגרות במתמטיקה, ובייעוץ לפונים אליו. ישראלה דודתו אומרת עליו: "ישראל התרכז מאוד בהתבגרות וייתרונותיו גברו על חסרונותיו".

היה בישראל שילוב בין ההזדהות הציבורית העמוקה לבין שמירת עולמו הפרטי. הקיבוץ והמדינה היו בראש מעייניו. הוא השתתף באופן פעיל בכל אסיפות החברים, היה מעורב בקביעת תקנונים, והיה קנאי נלהב לשמירת אושיות מסורת הקיבוץ. מתפקידו כאזרח עובד צה"ל בניהול פרויקטים בחיל ההנדסה נקרא הביתה לשם הקמה והפעלה של פרויקט חדשני מטעם הטכניון לניצול פסולת חקלאית. נפ"ח סיפקה גז לקיבוץ וכבוץ למשתלה. ישראל עבד גם ברפת וגם בלגין - שני ענפים שאהב מאוד. בסיום תפקידו בנפ"ח קיבל אחריות על הטיפול בביטוח המושלם - פעילות שהחזירה כספים גדולים ליגור. כמו כן היה גם מנהל צריכה ושירותים, ומנהל וועדת חו"ל.

יותר מכול - באהבתו ליעל ובטיפולו בה לאורך השנים, ובעיקר בשנות מחלתה, השקיע ישראל את כל כולו, כל נשמתו ויכולותיו. הוא אהב ללא גבול את נואית, טיפל בצרכיה יחד עם יעל, ומדי ערב שר לה בהשכבה. ישראל היה סבא אוהב ומעורב. נכדיו ליאת ונבו בילו בביתו קייצים רבים, והוא לימד אותם להכין ריבות, לשחק שחמט, לקפוץ ראש בבריכה ולזהות בהר בצלים של חצב.

האיכפתיות שלו לשמירת הצדק החברתי הייתה בולטת. עוד לאחרונה, כשכבר שכב על ערש דווי, הזמין אליו את אודי קינן יו"ר הקהילה, כדי לבקש טיפול בעניין אישי של חבר שלדעתו נעשה לו עוול. ישראל היה פעיל גם במפלגה, והשתתף בדיונים פוליטיים ברוח אביו, צבי סלע, שהיה איש "אחדות העבודה".

בספטמבר 2021 אובחנה בו מחלת הסרטן. בזכות ד"ר ברק טלמור, האח רונן מרמב"ם וד"ר סמדר ממרפאת יגור הוא שרד את המחלה שבעה חודשים. במהלכם הצליח לשמור על חיים פעילים ועצמאיים בביתו האהוב הרף הטיפולים הקשים. במאי 2022 חלה הרעה במצבו, אך רוחו האיתנה ודבקו בחיים לא פחתו. כשבתו ונכדתו ליד מיטתו, ועמן שתי שומרות נפשו, שושי ברולין וחביבקה קול, נדם ליבו.

בד בבד עם פעילותו הציבורית ישראל שמר על פרטיות חייו עם יעל, אשתו האהובה. אחרי שאיבד את יעל ישראל חי לעצמו, שלם עם עצמו. לא היה חשוב בעיניו שיש ביקורת על עמדותיו הנחרצות שעליהן לחם בדבקות, כי עקרונותיו היו חשובים לו יותר מאהדת הציבור. לא היה איכפת לו שחברים הסתייגו מהאספנות שלו, כי יותר נכבד אידיאל המיחזור - נושא שהיה רגיש אליו ומימש אותו שנים רבות טרם דובר על התחממות הכדור. ההגינות הפנימית שלו הביאה אותו לרחם על החתולים ולאהוב אותם, כפי שקיבל מייעל.

יהי זיכרו לברכה בתוכנו.

אני עומדת פה לפניך, כבר יותר משלושים ימים תמימים בלעדיך, ואני לא מצליחה להבין שאתה באמת, באמת איננו. זה בלתי נתפס עבורי, שאתה אבא, איש כל כך עצום ורב, אתה שידעת תמיד בכל יום חול ובכל חג לשמור על יחודיות כל כך נפלאה ומופלאה, אתה בסוף עזבת בגלל מחלת הסרטן.

אני כבר יותר משלושים ימים, כל יום, כל היום, כל כך מתגעגעת אליך אבא. כל כך מתגעגעת, שלפעמים קשה לי לנשום, ויש לי מין יובש תמידי כזה בשפתיים ועל הלשון. אין לי חשק לאכול שוקולד ואין לי חשק לשיר או לקרוא ואני כל הזמן צמאה. נורא עצוב לי, אבא, עצוב לי שלא הספקתי, ואני כבר לעולם לא אספיק ללמוד ממך שחמט וסודוקו ואיך לא לפחד מהחושך ומנחשים. אבל לפחות כן הפנמתי יפה, שהכי חשוב בחיים זה תמיד לזכור את תורת הקבוצות. או כמו שאתה הסברת לי את זה במילים שאני אצליח להבין, שאני חלק ממשוהו ובשום פנים ואופן לא רק ה-משהו.

והנה עברו למעלה משלושים ימים ואני עומדת כאן אבא חלק מקבוצה כל כך נפלאה של אנשים, שבאו עד הלום שוב לזכור אותך, שוב להגיד שלום.

שלום אבא שלי, אהוב ונפלא, שלום, ולהתראות בחצבים של הסתיו וברקפות של החורף ובצבעונים של האביב ובחבצלות של הקיץ וגם כמובן בוורדים של זושקה, זושקה שאתה נכנסת במקומה לחדר בבניין רכבת, שכבר לא קיים, ושם בלי מזגן ובלי מדיח כלים ומיקרוגל, עם פתיליה וסיר פלא, אתה ואמא גידלתם אותי, דור חדש ביגור, ובאותה נשימה שמרת על נוכחותה של זושקה, הדור שעבר. בזכותך, אבא, פורחים הוורדים של זושקה ארבע פעמים בשנה, כבר למעלה משבעים שנים, בזכותך אבא זכיתי להנות ממעשה ידיה של אישה שלא הכרתי, והלוואי אבא, הלוואי ואני אצליח להעניק לאנשים שלא מכירות ומכירים אותך להנות ממעשה ידיך.

שלום, שלום, אבא שלי, נפלא ומופלא. אני מאוד מאוד ולתמיד אוהבת אותך.

נואית (הספד מיום השלושים)

אח גדול

היה לי אח, גדול ממני בתשע שנים.

שנים בהן אבא שלנו כמעט לא היה בבית, אם בבתי הכלא של הבריטים (כחבר פעיל בארגון "ההגנה") ואם מטעם אותם בריטים (כמגוייס לבריגדה היהודית). בגלל הפער הגדול לא נפגשנו יותר מדי כילדים - עד שאני גדלתי לכדי הכרת הסביבה, האח שלי כבר היה נער, ומה יש להם לנערים עם ילדות קטנות מלבד להציק להן קצת לפעמים?

עד שגדלתי עוד קצת כבר הגיעו הצבא ואחריו השירות במלכיה, ובקושי נפגשנו. למעשה התחלנו להכיר זה את זה רק לאחר שחזר ליגור מכל מצוותיו ושליחותיו.

ואז - הפך לי למגן וליועץ. אם זה בבחירת מוסד לימודי, אם בהתנהלות בעבודה, אם בהתנהלות קיבוצית. עד עצם היום הזה הרבה מההתנהלות הפרטית והציבורית מתבססת על עצות חכמות וטובות מהורי ומאחי הבכור, הגדול.

היו לנו הרבה מאוד ויכוחים לאורך השנים, הרבה התרחקויות והתקרבויות. אבל תמיד-תמיד שמרתי על עצה חשובה מאוד שקיבלתי מאמא שלנו: אף פעם אל תלכי עד הסוף. תמיד תזכרי שאחיד הוא המשפחה שלך, ואם תקרה צרה כלשהי הוא זה שיעמוד לצידך ו/או את לצידו, לפני חברים וקרובים רחוקים. וזה היה נכון לאורך השנים, מלבד במחלתו-שלו, בה הייתי די מהצד (ייחשב לחובתי) בגלל סיבות אישיות שלי.

ההתקרבות האחרונה, והממשית מכל מה שהיה עד אז, היתה עם פטירתו של אמנון. אז ניגש אלי ומאז לא עזב אותי. אמנם קצת מרחוק, אבל כל הזמן ידענו ושמרנו אחד על השני.

עליתי פעמים ספורות (המדרגות, או המדרגות - לאחר ניתוח בך...) לבקר בימי מחלתו, והיתה שמחה בינינו, עם שיחה נחמדה ושהות נעימה לשנינו. ואני מאוד שמחתי על כך, אם כי כאבתי מאוד על הנסיבות. שמחתי גם לפגוש בו בתוך חצר הקיבוץ ולשמוע ממנו שהוא בסדר (הכול יחסי, כמובן), חזק בדרכו ומרגיש טוב.

ועכשיו - אין לי יותר אח גדול. לפי מה שהבטחתי לו בילדותנו, כאשר היה מתגרה בי שהוא גדול ממני בתשע שנים תמימות, יש לי עוד תשע שנים לחיות בלעדיו, בלי המישהו שישגיח עלי ממרום גילו, בלי מי שירגיש קצת אחראי עלי בתור הבכור. מקווה שאעבור אותן בטוב ואפילו אמשיך קצת יותר. והחסר והגעגוע ילכו איתי לאורך כל הדרך.

אז אם יש עולם-שלאחר-המוות אי-שם למעלה, אני מקווה שאתה משגיח עלינו - על כל משפחתך הקטנה - משם, ושאתה עצמך הגעת אל מנוחה ושקט, ללא מחלה נוראה וללא צורך יותר להילחם על עקרונות מול כל העולם.

תודה רבה מאוד על התמיכה והגב והעזרות שהושטת בחייך איתנו כאן!

הרבה, הרבה תודה לנואית על שדאגה לעדכן אותי כל העת באופן שוטף.

הרבה, הרבה תודה לשושי על הליווי הצמוד ולחביבה העזר-שכנגד.

וכמובן, תודות לכל מי שהיה סביבך, הן ביגור והן ברמב"מ, על הטיפול והסיוע.

אחותך, תשע שנים אחריו, תמר

ישראל

ישראל הוא איש שמשאיר אחריו חותם
יש כאלו שמעריכים,
יש כאלו שכועסים,
יש כאלו שמרימים גבה,
ויש כאלו שבאים לשאול שאלות,
יש כאלה חושבים שהוא כזה,
ויש כאלה שמאמינים שהוא אחר,
ויש כאלה שחושבים שהוא לא צריך לעשות ככה,
ויש כאלה שחושבים שהוא עושה יותר מידי.

מעט, אם בכלל, נשארים בלי תגובה או חוויה.
כשאתה חושב על כמות החוויות ואנשים שאנחנו נכספים אליהם יום יום... להיות אדם שמשאיר חותם זה משהו.

אני תמיד הוקסמתי מהידע וההסברים.
וזה אני אומר כאחד שלא בורך בסובלנות.

תמיד שמח לשאול שאלה ולדעת שאני עומד לקבל הרבה הרבה תשובה
תשובה עניינית, מנומקת ומבוססת על חשיבה נסיון עם הרבה פרטים.

אני תמיד הערכת את חוסר הציניות,
את הנדיבות,
ובסופו של דבר הורדתי את הכובע מול אדם,
שעושה כל כך רבה דברים טובים לאנשים אחרים, לחתולים לסביבה,
רק כי זה נכון לעשות, בלי הסברים או טפיחה על השכם.

לא הספקתי מספיק שיחות על הקיבוץ או על המדינה,
לא הספקתי מספיק משחקי שח,
לא הספקתי מספיק גיחות לבית קפה,
לא הספקתי מספיק ריבות משמש,
לא הספקתי מספיק ביקורים ביגור,
לא הספקתי...

אבל תודה על כל מה שהספקתי.

ישראל

איש שהרבה לבד אבל לא בודד,
איש פשוט אבל מאוד מורכב,
איש של מועט אבל עם המון אוספים,
איש עקרונות אבל לא מסיונר,
איש של לתת,
ולקבל - אבל רק מה שבאמת צריך.

והיום נר ההולדת כבה,
אבל האור שמילא את חיי ואת חיינו
ישאר, ינשא ויועצם דרך נואית, וליאת ונבו.

ביי ישראל, נדבר יותר מאוחר, **ליאור (בעלה של נואית)**

My Saba Sababa Despite being on opposite sides of the world and speaking a totally different language. I was very happy to really establish a deep connection with a wise, funny, caring and inspiring man who is my Saba.
I could not have asked for a better grandfather.
Rest In Peace my Saba Sababa. I will remember and love you forever.
Nevo

סבא-סבבה שלי, למרות היותו בצד השני של העולם, ובשפה אחרת, היה קשור אלי בקשר עמוק,
איש חכם, מצחיק, אכפתי ומעורר השראה. לא יכולתי לבקש סבא טוב יותר.
נוח על משכבך בשלום סבא סבאבה שלי. אני אזכור ואוהב אותך לנצח.

נבו

Every year for my birthday, I received a birthday card from Saba and Savta. and every single year, the card rhymed. Today is Sabas birthday, so I decided to write him something that rhymed.

happy birthday to the most amazing saba,
who always made sure that my life, would be sababa.
you are an amazing person who is the best at everything that you do,
whether it's chess, tying laundry bags, mathematics and many, many other things too.
thank you for showing me all the beautiful flowers that grow on the carmel,
and thank you for all the times you made me laugh until I fell.
I am so lucky to be your granddaughter,
and I hope you know, that even when you tickled my foot, you were never really a bother.
your love and devotion to savta is something out of a fairy tale,
and I hope one day to follow down the same trail.
there isn't enough time for me to explain how much you mean to me,
but i'll just say that our memories together will be the most precious thing there will ever be.
I have a secret for you saba, although you already know it,
I love you so so much, and I am going to miss you more than you know it.
pi pi to the most amazing guy,
I know that you'll always be looking down with savta, from the sky.

ליאת

כל שנה ליום ההולדת קיבלתי ברכה בחרוזים מסבא וסבתא,
היום יום ההולדת של סבא, כתבתי לו בחרוזים
יום הולדת לסבא מדהים
שמכל רגע איתו וכל יום, ישאר לי תמיד זיכרון מקסים
סבא מדהים בכל דבר שעשה
בשחמט, במתמטיקה, ובקשירת שקיות כביסה
תודה שהראית לי את כל הפרחים על הכרמל
ושגרמת לי מרוב צחוק להתגלגל
זכיתי להיות הנכדה שלך
אזכור תמיד כל דגדוג בכפות הרגליים, וכל בדיחה
הדאגה שלך לסבתא היתה מופלאה ומפורסמת
ותמיד תיהיה לי מופת ודוגמה לאהבה מושלמת
אין לי מילים, להכיל ולתאר כמה הקשר ביננו עמוק
רק להגיד שכל פרור ממה שאתה והיית, תמיד ישאר לי קרוב ומתוק
יש לי סוד בשבילך, שאתה יודע, כמובן,
שלא אפסיק להתגעגע אליך לעולם
פיי פיי וביי ביי, לסבא שלנו
תמשיך יחד עם סבתא, לשמור עלינו.

תרגום חופשי (גדי רביב)

צדיק במגפיים

זכינו להכיר צדיק במגפיים. איש האדמה והעקרונות, שומר הסף, מתקן העוולות ורודף הצדק, הנגוע (לחרדתו...) במעטפת של אהבת אדם ונשמה מחבקת.

מצחיק, כי זכינו להכיר דווקא בנושאי תפקיד - ואתה, יו"ר האופוזיציה, הנלחם באסיפות ובמדורות השבט, על צדק, תקנוניים וגינוני טקסים.

ובלהט הנאומים (שנודה, שלעיתים היו קצת מייגעים...) וחיפשת פוזה לוחמנית להאדיר את הנאום והדרמה שלצידו, התהדרת גם בנוצות לא לך, "אני ציר הרשע, אני אחמניגיאד הרשע", חייכנו במבוכה ובקורטוב של הערכה, שהחיינו ובורכנו ב"רשע" שכזה, נאחל כזה לכולנו בעבר, עתיד וההווה...

ושתמו תימרות העשן ונאומי המפלגה, זכינו בשקט לשעות של שיחות מעמיקות, על העולם ותחלואיו - ועל יופיו, על נתינה ועל משמעות וערכים, על הדברים שבאמת חשובים בחיים.

והשנים שעברו, ומעגלים שהתפוררו, המשכת לטפס על השביל התלול במעלה השכונה, תוהה במה עוד תוכל לתרום לקהילה / למדינה / למפלגה. מפתיע בחג עם צרור פרחים ריחני, מוסיף קצת דברי הגות ופניני היסטוריה וערבות. מתנצל בעומק ליבך, כי חטאת - ובהצבעה האחרונה - גבר עליך היצר הרע - ותמכת בנו (ישמור השם..) ונפגע קצת המוניטין של הרשע והאשם.

לימים, קצת לבד, מחובק כתמיד מבת מרוחקת, נלחם בגבורה בתחלואי המאה, פרגנת בהגזמה טיפוסית לכל מחווה של אחר, לסיר קציצות / מרק, או סתם מפגש אקראי שיצא לנו לבקר.

וכשתהלוכה כבר כמעט בסיומה, בקול חלש וכמעט לא נשמע, הבנו כי אתה בעצם אומר לנו במרומי המגדל שמול היס, ולצידך מלאכית בדמות בת - "תעברו תקטפו לכם פרחים לשבת".

זכינו להכיר צדיק במגפיים
סע לדרכך, תמשיך להפיץ את הבשורה.

אלון וגלית חגי

משפחת סלע היקרה, בית יגור,

ישראל סלע ז"ל היה עבורי דמות של אדם בעל תכונות יוצאות דופן בשיח הציבורי. ישר כמו סרגל. פיו וליבו תמיד שווים. בעל דוגמא אישית. מתייצב עם דעותיו בראש המחנה שבו הוא מאמין, ללא מורא ופחד, ומוכן לשלם כל מחיר. דבק בארץ ישראל השלמה ובאיכפתיות לאדם ולזולת.

שוחחנו ביוזמתו המון, במיוחד לקראת הכרעות ציבוריות. למרות חילוקי הדעות עימו, מצאתי איש שיח שידע להקשיב. אך אף פעם לא ויתר גם על השמעת דעתו.

ישראל נתן חיים להרבה דיונים בעמדותיו הרעיוניות, שלעיתים נשמעו כחסרי סיכוי למימוש מעשי.

אזכור אותו כאדם וחבר במאבקים על דמותה התרבותית והרוחנית של מדינת ישראל. יהי זכרו ברוך.

יואל מרשק

הנשיא הרצוג ואבא נפגשו פעמים אין ספור בפגישות כאלו ואחרות של מפלגת העבודה. הזירה הפוליטית הפכה עבורם לעמק פורה של ידידות והערכה הדדית למרות חילוקי דעות כאלו ואחרים.

מדינת ישראל,

נשיא המדינה

ירושלים, י"ג סיון תשפ"ב 12.6.2022

לכבוד משפחת סלע, ובית קיבוץ יגור

משפחה יקרה

אתכם באגלכם הכבד על לכתו של ישראל ז"ל,

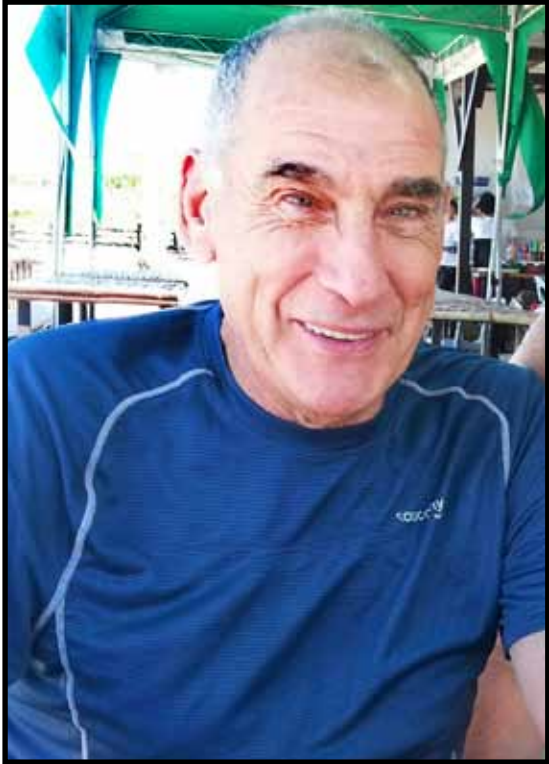
ישראל היה מלח הארץ במלוא מובן המילה. איש עבודה, איש תנועה, איש מפלגה, ומבחינתי חבר יקר ואהוב.

תנוחמו בנחת שראל במשפחתו, בקיבוצו, בתנועתו ובעובדה שהיה ישראלי, שהמדינה היתה יקרה לו עד מאוד.

שלא תדעו עוד צער.

בברכה, ובחיבוק יצחק הרצוג

יהונתן אברך - לזיכרו

יהונתן נולד ב-8.9.1940, בן שלישי לסוסיה ואריה אברך, אח להלל ולזיוה (שנפטרה בינקותה). בהיותו בן חמש נהרג אביו בתאונת עבודה.

שנותיו הראשונות בבית הספר לא היו קלות. הוא התגבר על המכשולים בכוח רצונו ונחישותו. לאימו, שהייתה מודאגת, אמר מחנכו, יעקב שחר: "אל תדאגי לו, הוא יהיה בסדר". בהיותו בכיתה ח' גילה את הספורט. יהונתן הצטיין בריצה. לכן תמיד נבחר להיות הרץ שמסיים את מרוץ השליחים ב"מרוץ הכרמל". באחד המרוצים הוא קיבל את המקל במקום השלישי. יהונתן עבר את שני הרצים שהיו לפניו ונכנס ראשון לתוך יגור לקול מצהלות הצופים, שהמתינו לו בצידי הדרך ואז התעלף על הדשא.

את לימודיו בבית הספר סיים עם חבריו בני מחזור י"ג והתגייס לצנחנים במסלול בני המשקים והיה קצין בגדוד 50, אז נחל מוצנח. הוא לחם במלחמת ששת הימים ומלחמת יום כיפור ממנה שב ליגור לאחר 10 חודשים במילואים. בעיתונות הבינלאומית פורסמה תמונתו תחת הכותרת "העיניים של המדינה". זה היה לאחר שבוע ימים שלא עצם עין בגלל הקרבות שניהל הגדוד שלו לפני ההשתלטות על הרמון הסורי. "עברנו מכה שלא תיארוני", אמר לכתבת ידיעות אחרונות לפני כשנתיים, "וזה הולך איתי כל הזמן".

לאחר סיום שירות החובה, התלבט בין צבא הקבע לבין חזרה ליגור והחליט לחזור לקיבוץ. בהמשך, יצא לעזרת קיבוץ קדמה. שם פגש את סמדר, ולאחר כשנה וחצי של חברות התחתנו והקימו את ביתם ביגור. בהמשך נולדו ילדיהם: אריאל, יגור, מירב ומעין.

בשנים שלאחר הלימודים השלים יהונתן בגרויות, למד בפקולטה לחקלאות ברחובות גיאולוגיה וחקלאות, והתחיל ללמוד לתואר שני. לימודיו נקטעו בעקבות מלחמת יום הכיפורים.

עם שובו מקדמה ניהל את ענף הפרדס. לאחר מלחמת יום הכיפורים נבחר להיות מזכיר יגור יחד עם אלכס ליבנה. "יהונתן היה בולדזור רציני בתפקידו כמזכיר", סיפרו עליו חברים שעבדו איתו. אחד הדברים שהוא ואלכס יזמו ודחפו לביצוע היה "מועדון המבוגרים", לגולו הראשון של "מועדון גיל הזהב". לאחר סיום תפקידו כמזכיר התנדב ועבד כשנה בחדר הצלחות. הוא אמר: "אף אחד הוא לא רק מנהל".

בשנות השמונים יצא עם משפחתו לשליחות מטעם הסוכנות היהודית בארה"ב. שלוש השנים ששהו בארה"ב היו מאוד משמעותיות בגיבוש התא המשפחתי. ביתם היה פתוח לחברים מהארץ ומקהילות היהודים. הנושא הזה המשיך להעסיק אותו גם בהיותו בארץ ובתפקידים שמילא ביגור.

לאחר שובו מארה"ב עבד שנתים כרכז חברתי בבית הספר ביגור. יהונתן החל לעבוד בטובופלסט כסמנכ"ל תפעול. לאחר מכן נבחר למנכ"ל המפעל. לאורך כל השנים האלה יזם שותפויות עם מפעלים, מכוני מחקר לפיתוח מוצרים חדשים לטובת המפעל.

בהמשך, התמקד בתחום שיווק בינלאומי. כאן זיהה נישות בשוק האמריקאי, שאפשרו לטובופלסט להגדיל את המכירות. יחד עם פעילותו כמנהל שיווק המשיך את רוח שליחותו בארה"ב וגרם לפחות לאחד משותפיו להצטרף לעבודה בטובופלסט ולעלות ארצה עם משפחתו.

בשנת 2010 יצא לפנסיה בעקבות מחלתה של סמדר רעיתו. הוא סעד אותה עד לרגעיה האחרונים.

לאורך כל השנים המשיך בפעילותו הספורטיבית. הוא נודע כרץ מרתון והשתתף במרוצים בארץ ובחו"ל. יונתן לא רק רץ, הוא היה ספורטאי בנשמתו. הוא רץ למרחקים, לא רק במובן הפשוט של המילים, גם בחייו ובמעשיו ובכל אשר שלח את ידו.

הוא ספג בילדותו ובנעוריו את האידיאלים של החברה ביגור ובארץ. לכן שירת במילואים עד גיל 55. היה מאוד גאה בבניו שסיימו את הצבא כקצינים. "הוא עבר תהליך של התרככות ככל שהתבגר", אומרים ילדיו. "מאב שהיה עסוק במירוץ החיים, למד לחבק ולבטא את אהבתו לילדיו ונכדיו". כל חייו היה קשור לצבא ולחבריו ששרתו איתו בצבא.

לפני כשלושה שבועות התכנסו בביתו בני משפחתו, חבריו והרמטכ"ל אביב כוכבי, והוא התרגש מאוד בטקס הענקת הדרגות לבנו יגור. "מבחינתנו", אומרים ילדיו, "זו הייתה הפרידה הכי טובה שיכלה להיות".

יונתן הותיר אחריו: ארבעה ילדים, שני חתנים ושתי כלות ותשעה נכדים.

"היום אנחנו טומנים אותך ליד אמא שכל כך אהבת", מוסיפים ילדיו.

יהא זכרו ברוך.

1. בגיל חמש או שש עלינו אבא, יגר ואני במעלה ההר לכיוון עוספיה. כמה דקות לאחר שהתחלנו לרדת בחזרה, אמר לנו: עכשיו תחזרו לבד. שנינו רצנו למטה ואחרי חצי שעה (כולל עצירה ליד המכשפה) כבר התישבנו לאכול קלופס של שבת בחדר האוכל עם אמא וסבתא חנה, שהיתה מזועזעת מחוסר האחריות של אבא. שנים לאחר מכן, בנסיעות הרבות שלנו כמשפחה ברחבי ארה"ב, אבא היה זורק עלי חבילת מפות ואומר לי קח אותנו לניו יורק, או קח אותנו לאיזה פארק שבחיים לא שמעתי עליו, או כל מקום אחר. הייתי צריך לנתח את הכבישים ולהגיד לו מראש עוד כמה זמן יורדים מהכביש ולאן. מאז תמיד אני יודע איפה אני ואיך להגיע אל המקום אליו אני הולך.
2. בן שמונה או עשר נסענו בפקקים על הכביש הישן לתל אביב. בשלב מסוים שאלתי את אבא: למה כל הזמן המכוניות מדליקות ומכבות אור אדום אחורי. אבא ענה לי: שאלה כזאת מתאים למירב לשאול, ולא לך. כמה שנים לאחר מכן, בפקקים האין-סופיים בדרך לניו יורק, מירב שאלה: אבא, למה לכל המכוניות יש כל הזמן אור אדום שנדלק ונכבה. אבא ענה לה: מירב, שאלה כזאת מתאים למעין לשאול ולא לך. ממנו למדתי שיש שאלות שעדיף לא לשאול.
3. אבא עבר מסלול חיים לא פשוט, כנראה בדומה להרבה מבני גילו. התמודד עם מיתות משפחה בטרם עת (על חלקן אמא סיפרה שיש סימני שאלה עד היום), ילדות מורכבת, מלחמות, פציעות של בן. למרות כל אלו, תמיד האמין שהדברים יסתדרו לטובה. הוא הגדיר עצמו כאופטימיסט חסר תקנה. לפני מספר שנים שאלתי אותו על זה. בתשובה אמר לי, עם חיים כמו שלי איזה עוד ברירה יש לי. אני לא מאמין שאצליח להשתוות אליו, אל האופטימיות שלו. אבל את כוח הרצון שלו ואת העוצמות שלו גם בתקופה האחרונה אני מקווה לקחת איתי.
4. בזמן השירות הצבאי שלי כל פעם שהייתי מגיע הביתה לחופשה רגילה, בין קורסים או לפני תעסוקה מבצעית, אבא היה משבץ אותי ביחד איתו למשמרות לילה בטובופלסט, לא תמיד היה לי נוח, אבל זרמתי. לימים חשבתי שאולי זאת היתה דרך בשבילו להיות איתי קצת יותר זמן. אבל באותם ימים למדתי על מוסר עבודה ועל מחויבות.
5. כשמעין היתה דיילת ואבא היה טס עם אלעל לכל העולם, בכל טיסה הוא היה שואל האם מכירים את מעין, ואם כן, היה מתחיל לספר ומעדכן לגבי חייה הפרטיים. מעין היתה נטרפת מזה. לפני כמה שנים יצא לנו לחזור ביחד מארץ אחרת. הבודק הבטחוני שאל במה אנו עוסקים ואיזה פגישות היו לנו. אבא זרק לו משהו צבאי-ביטחוני, מתכוון אלי, אבל סירב לענות על כל שאלה מעבר לזה. אני לא ידעתי איפה להסתיר את עצמי בשלב שבו לקחו אותנו לבידוק מעמיק. ממנו למדתי שאחד התפקידים הכי חשובים שלנו כהורים, זה לעשות פדיחות לילדים שלנו, אחרת איך הם ידעו כמה אנחנו גאים בהם.
6. בחודשים האחרונים אבא לא הצליח לדבר ברור. המילים לא התחברו לו למשפטים קוהרנטיים. ישבתי לידו, ראיתי איך הוא מתרכז, חושב ואז בוחר מילה אחת בבליט המילים, שהיתה גורמת לי להבין מה הוא רוצה. וכך הוא הראה לי, איך באמצעותה של מילה אחת, מוקפדת וממוקמת היטב בשיחה, אפשר להעביר עולם שלם של מסרים.
7. כשאבא היה בן 17 הוא השתתף בהקפת הכרמל - מרוץ השליחים. הוא סיפר שקיבל את המקל בפיגור. רץ בכל הכוח ויגור ניצחה בתחרות, אבא התעלף, אבל "המדליה היא שלנו". אבא המשיך לרוץ כל חייו. לפני 4 שנים, בערך, עוד התאמן למרתון. בשבועות האחרונים ששאלנו מה שלומו, היה אומר... רצתי היום. מגיל צעיר הוא דחף אותנו לרוץ, לקח אותנו לתחרויות ריצה ברחבי הארץ. תמיד היה משבץ אותנו למקצים של קבוצות גיל גבוהות יותר, שלא ננצח בקלות. למדתי ממנו לאהוב את הריצה, להתמכר אליה. זאת התמכרות לכל החיים.
8. אבא העריץ את הצבא. הוא התגייס לצנחנים. יצא לקורס קצינים וחשב על מסלול צבאי. בסופו של דבר, שוכנע לחזור לקיבוץ, לעבוד בחקלאות, לצאת ללימודים. אבל תמיד חי את הצבא. גיונס, בפי חבריו למילואים. אני זוכר אותו צמוד לרדיו כשפרצה מלחמת יום כיפור, הוא לא הבין למה לא מגייסים את החטיבה שלו. לכל השיריונרים כבר קראו. הוא אמר לי את סיסמת הגיוס שלו, ישבתי עם הרדיו ממתין להקראת ססמאות. אני זוכר איך רווח לו כשקיבל הודעה על כך שבאים לקחת אותו באותו הערב. כשפרצה מלחמת לבנון, הוא התייצב כל יום בקונסוליה הישראלית בבוסטון לראות אם הוא צריך לחזור. נעלב כשאמרו לו שהוא לא בעדיפות לעלות על טיסה חזרה לארץ. את מורשות הקרב שלו ממלחמות ישראל, מאימונים וממבצעים, שמענו עד אין קץ. תמונות שלו ממלחמת יום כיפור (שצולמו כבר במובלעת מספר ימים לפני כיבוש החרמון הסורי) נשלחו לקהילות של יהודים ברחבי העולם ופורסמו בעיתונים מקומיים. פעם אחת, באישור תוכניות אוגדתית, לפני תרגיל או מבצע או משהו, שניים מהקצינים שישבו בקהל, היו בניו. אז החליט לוותר ולפרוש מהמילואים.
9. למדתי מאבא ומאמא, לאהוב את ההר, את הזרימה בוואדי, חורפים גשומים במיוחד, את הפרחים של סוף החורף-תחילת האביב, הפרדס, את קטיף הכותנה, גיוסים לאיסוף החציר, בתום הקציר. למדתי לאהוב את הבית בו גדלתי.
- 10 עֵשָׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ, וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כשאומרים את המשפט האחרון של הקדיש לוקחים שלושה צעדים אחורה. מקובל לראות בזה סימן לכבוד כלפי הקדושה.

חבר הציע לי פרשנות שונה: על מנת להגיע לשלום בין מדינות, או בין אדם לחברו, לוקחים שלושה צעדים אחורה כחלק מווייתור ופשרה על העמדות שלך.

אבא נפגע מחברים לא פעם, כעס או נעלב, אבל על פי רוב העדיף לקחת שלושה צעדים אחורה. היו שראו בזה חולשה, חלק קראו לו נאיבי. אבא לא אהב לריב, והכי חשוב אבא חי בשלום, עם עצמו.

אריאל

יונתן/ג'ונס

קשה לכתוב לך בלשון עבר... ובכל זאת.

למרות שאמרתי לך פעמים רבות וגם בתקופה האחרונה בה לא הייתי בטוחה שהבנת, חשוב לי להגיד לך כאן מה היית עבורי.

פגשתי אותך לראשונה בשנת 92, זמן קצר לאחר שפגשתי את יגר. אני זוכרת היטב את המפגש, זה היה במסעדת טנדורי בהרצליה פיתוח. אני, בחורה צעירה, הפוגשת לראשונה את המשפחה של החבר שלי... הייתי מאוד לחוצה, אך בן רגע התחושה התחלפה בתחושה עוטפת, מקבלת ומשחררת של כל משפחת אברך.

שמעתי אודותיך רבות...

על כך שהיית מזכיר קיבוץ יגור בגיל 35.

על היותך סא"ל בנח"ל המוצנח שלחם במלחמות ישראל, על שהותך במרבלהד בארצות הברית עם כל המשפחה כשליח הסוכנות היהודית.

על פועלך כמנכ"ל טובופלסט

ואפילו על מינוי הכבוד לו זכית כנשיא איגוד יצואני הקוסמטיקה...

תמיד היית איש העולם הגדול... תפרת עסקאות בעולם, הכרת מקומות וידעת להמליץ לכולם את ההמלצות הנכונות.

אך בתוך כל אלו, הייתה גם האהבה הגדולה לריצה אותה חלקנו על כל המשתמע...

שיתפנו אחד את השנייה באימונים שעשינו, במרחקים, בקצבים ותמיד שוחחנו על גאדג'טים חדשים... אם זה שעון דופק מיוחד או נעליים מעולות שחקרנו וניסינו...

ואחד הרגעים היפים הזכורים לי ממש, מאליפות הארץ בחצי מרתון בעמק המעיין עת עמדנו שנינו על פודיום, כל אחד בקטגוריית הגיל שלו...

אני יודעת שחיית חיים מלאים וטובים ולמרות כל הקשיים שחווית לאורך כל חיך, תמיד שמרת על אופטימיות ועל חיך שליווה את "חמודה", שהיית אומר לכל הבנות במשפחה.

להרבה מן הסיפורים התוודעתי רק לאחרונה, כי לא הרבית לספר על עצמך...

אני יודעת כמה שנאת את המצב הפיזי אליו הגעת וכמה התקשית לשחרר ולעזוב.

הרוח שלך כל כך רצתה להמשיך ולחיות והגוף אט אט דעך...

עד הרגע האחרון, וגם כשכבר לא יכולת לדבר בקלות, שאלת אם ניתן לעשות עוד משהו ולמה הופסקו הטיפולים.

אני רוצה להודות לך על כל הרגעים שחווינו ביחד וגם על יגר, בן זוגי האהוב, אותו הבאת לעולם.

נוח על משכבך בשלום ומצא מנוחה נכונה, יונתן יקר ואהוב.

לנצח אנצור אותך בליבי.

שרון - אשתו של יגר

בן יפה

במילים שהן כל כך פשוטות, אבל בו זמנית עמוקות ונוגעות, כתב אהוד מנור - על הבן היפה, זה שנולד על כתף הכרמל. בן יפה! כמעט בן 82 שנים שהיה הבן היפה הזה. בן יפה שנולד לאומה, שרק התחילה להיוולד בעצמה מתוך שבר וטרגדיה עצומה. בן יפה לתנועה חלוצית ציונית שאין לה אח ורע בשום מקום בעולם. בן יפה למשפחה שייסדה את המקום הזה,

הכי יפה בעולם. יונתן נולד ממש כאן.

כאן גדל כילד וכאן התייתם בעצמו בגיל נורא צעיר. כאן בשבילי הקיבוץ פרח מתוך עזובה לא פשוטה בילדות, לגבר, קצין צנחנים, איש משפחה, אקדמאי ולמוביל חברתי פורץ דרך גם בעשייה הקיבוצית וגם בחייו האישיים.

כולם אהבו את יונתן, אי אפשר היה שלא. ומהרגע הראשון התאהבתי גם אני.

הצבר המחוספס עם המשפחה הכל כך ישראלית והמושלמת שבנה ביחד עם סמדר, בת העולים, שנראתה כמו נסיכה הודית מראגיסטאן.

איש עם השורשים האיתניים באדמת העמק, ועם הרבה מאוד ענפים פרוסים לעבר כל רוחות השמיים נישאים על גבי הרבה מאוד מחויבות לבית, לקיבוץ ולמדינה ובו זמנית מתודלקים באינספור מיזמים, שאיפות ללכת הכי רחוק וחלומות.

יונתן ידע לחלום כמו שלא הרבה אנשים יודעים וגם ידע ופעל ללא לאות להגשים את החלומות האלה.

במין התלהבות סוחפת של ילד, היה נפעם כל פעם מחדש מאיזשהו מיזם, רעיון או פנטזיה חדשה וגם שמסביבו התקשה לעיתים למצוא שותפים, הוא לא נתן למבטים ולרחשים ברקע להסיט את תשומת הלב שלו מהחוויה החדשה דרך העיניים שלו.

אני זוכר קיץ אחד, לפני כ-6 שנים, יאירי רק נולד ויואבי, בוזי ואני באנו ברכבת, פגשנו אותו בבת גלים ליום בילוי עם סבא בחיפה, ואת ההתרגשות שהייתה בו מאחד מאותם המיזמים האלה שהדליקו אותו. את האש שהייתה לו בעיניים וההתלהבות שכולנו נכנסו אליה ביחד איתו, עד שדומה היה שלא הנכדים באו לבלות עם סבא, אלא שסבא בא לבלות אצל הנכדים.

וזה היה חלק מהקסם של האיש הזה. הפיטר-פניות העדינה עם הקיבוצניקיות המחוספסת הזו, שמייגנטה אליו אנשים מרבדים כל כך שונים ורקמה קשרים אמיצים לאורך שנים רבות. עם חבריו מהצבא, שבמשך עשרות שנים ליוו האחד את השני ברעות איתנה, עם חברי הקיבוץ, כמובן, עם אותם חברים מארה"ב מהתקופה הקצרה בה היו בשליחות מטעם הסוכנות, שהספיקה לטעת יתד אמיצה לשנים, במעגל רחב של אנשים ממדינה אחרת ומתרבות שונה, שעם הזמן הפכו למשהו שהוא הרבה יותר ממשפחה, עם אנשי תעשייה ותרבות ועם כל אחד ואחד מהם מצא מכנים משותפים, וביחד עם סמדר תחזקו ה-power couple האלה מערכת קשרים הדוקה וענפה, שמהותה הייתה הפשטות, האוטנטיות, הגשר והחיבור לכמיהה שלהם לכאן שהם היוו עבורם.

כל אלה עשו את יונתן למי שהוא היה - איש של אנשים. פגשתי את יונתן בפעם הראשונה לפני כ-30 שנה. לא באופן אישי ולא בדיוק אותו, אלא דרך שני האחים הכי מפורסמים באוגדה 36 ברמת הגולן. ו-10 שנים אחר כך, באקראיות הכי ישראלית שיש, דרך אהבת חי, אם ילדי ובת הזקונים שלו מעין.

את יונתן הכרתי ממש, תקופה לא ארוכה לפני מותו של אבי, והמקום שיונתן תפס אצלי בחיים, לא בא במקומו של אבא שלי. הוא ממש לא התיימר לכך וגם אני לא חיפשתי את זה אצלו. יונתן נכנס בדיוק למקום שהיה צריך - לחיבור המשפחתי הרחב. לנינוחות ולקבלה במשפחה החדשה שהפכה להיות משפחתי, לשותף לשמחות, לעצב, לדעות ולתלונות, להומור ולצינייות הדקה, ליכולת להישען לפעמים שצריך או סתם לפרוק מועקות. בלי להגזים כמובן, בסוף מדובר בקיבוצניק עם סבלנות שורשית מוגבלת.

איש חזק יונתן, אבל גם הוא עם כל החוזק, לא יכל לתמורות המחלה שעברו על גופו בשנים האחרונות ואכלו כל פיסה של מי שהיה. וכך לאט לאט קמל עד שהלך מאיתנו ביום שישי האחרון.

כולנו, המשפחה הרחבה, הנכדות והנכדים, הכלות והחתנים נתגעגע מאוד מאוד ליונתן ובמידה מסוימת עם הליכתו, גם לעמק ולקיבוץ, להר הירוק ולנחל ששוצף בחורף למרגלותיו. לאדמה הטובה ולאיש שהוא שהיה.

אז אהובנו יונתן, הגיע השעה...

יונתן, / סע הבייתה. קח רכבת, קח אווירון / קח מתנה קטנה לילד / אווירון / יונתן - לך לישון.

אביתר לביא - הבעל של מעין

סבא ג'ונס שלנו

נערכנו נפשית לרגע הזה 3.5 שנים ולמרות זאת, אין שום דבר שיכול היה להכין אותי לתחושת הריקנות שיש בבטן ברגע שנכנסנו לקיבוץ בידיעה שאתה לא שם.

המקום הזה מסמל עבורי בית - זיכרונות מסבתא וממך בכל פינה, והידיעה שהיית פה בכמעט כל שלבי חיך מרגשת אותי ומפחידה אותי בו זמנית.

שום שלב בחיך לא היה קל, אבל בתור ילדה צעירה לא הבנתי את זה ולא שאלתי ואתה לא סיפרת. בשנים האחרונות התוודעתי לסיפור חיך הלא פשוט יותר ויותר והתקשיתי להאמין.

מעל הכול - ליבי נחמץ, כשהבנתי כמה מכשולים יכולים להיות לאדם אחד. לאחר שעברתי את שלב הרחמים התמלאתי בגאווה. הבית שלנו, המשפחה שלנו, אני, הכול בנוי על הערכים שלך. יכלת לוותר בשלב הרבה יותר מוקדם בחיך ולהגיד "בשביל מה?", אבל נלחמת כמו שנלחמת עד יומך האחרון.

אני רוצה לספר על שני סיפורים שחידדו לי מי זה סבא.

כולנו מכירים את התמונה של סבא - העיניים של המלחמה - ויודעים כמה הוא היה גאה בה.

לפני שנתיים גללתי בפייסבוק ופתאום אני רואה את סבא מסתכל עליי - יצרתי קשר עם מנהל העמוד שפירסם את התמונה וסיפרתי לו שהאיש בתמונה זה סבא שלי - גיבור אז וגיבור היום, והוא ביקש שאשאל אותך כמה פרטים על התמונה והמקרה. מיד הרמתי אליך טלפון ושמעתי כמה אתה מתרגש. שמחת כל כך לספר את הסיפור שלך. כחצי שנה לאחר מכן, כשאתה כבר אחרי ניתוח בראש ומלחמה לא פשוטה והזיכרון הוא לא מה שהיה פעם, יצרו איתי קשר מ"ידיעות אחרונות" אחרי שראו את הסיפור שלך וביקשו לראיין אותך לכתבה. הכתבה הייתה מרגשת ועזרה לנו להעלות את סיפורך על כתב - אך בשיחה שהייתה לי עם הכתבת לאחר שהכתבה התפרסמה היא סיפרה לי שבסוף הדבר שהדאיג אותך הוא ש"הצנחנים יקחו את כל התהילה, אבל גולני נלחמו שם יחד איתנו וחשוב שידעו את זה".

סבא אף פעם לא אהב לקחת אליו את כל התהילה. רק לאחרונה הבנתי איזה דברים גדולים סבא עשה וכמה מעט הוא סיפר עליהם.

לפני שנה טסתי עם עידו בן זוגי לארצות הברית - לא פספסתי את ההזדמנות ונסענו לראות את מרבלהד, המקום בו הייתם בשליחות של הסוכנות היהודית. הצטלמנו ליד הבית שגרתם בו בהתרגשות גדולה עד שהדייר הנוכחי יצא אלינו. סיפרנו לו את הסיפור, שזה הבית שהמשפחה שלי גרה בו וסבא שלי עבד ב-JCC. כשהוא קלט שסבא שלי זה השליח הוא התרגש ולא נרגע. הוא לא האמין שאני הנכדה של השליח המפורסם שגר בבית שלו ואמר כמה הוא בר מזל שהוא מדבר איתנו.

התקשרתי לספר לך את זה, ובסוף כל מה שיצא לך זה חיוך מבוויש ויחמודה: קלאסי של יהונתן אברך. הסיפורים האלו קטנים אבל נותנים הצצה קטנה למי זה סבא יהונתן אהבת הארץ, רעות אמיתית, ענווה - כל אלו הן מילים קטנות לעומת מי שהיית אבל עוזרות לי לתאר אותך בתמציתיות. תודה לך על שאהבת אותנו ללא גבולות והראית את זה בדרכך שלך, תודה שלימדת את כל המשפחה מה היא דבקות במטרה, תודה על זה שלמדתי מה היא רעות אמיתית, תודה על זה שהראית לי מה זו אהבת הארץ בכל מחיר תודה על זה שהיית כל כך גאה בנו, בי, ותמכת וליווית והיית לצידי איפה שרק הייתי צריכה אותך. סבא שלי. אחד האנשים המיוחדים שהכרתי. גיבור אמיתי שרק נלחם בכל שלב בחייו, ולמרות המלחמות האלו, אנחנו עומדים כאן, משפחה גדולה ומגובשת שנטועה חזק באדמה על הערכים שלך ושל ספתא סמדר. העיניים היפות שלך נעצמו, אבל המבט יישאר לנצח. אהבת אותך ולא מאמינה עדיין שאתה לא כאן - סבא שלי שבשבילי תמיד יהיה בלתי מנוצח.

(סיוון, של יגר)

סבא שלי,

אני אתחיל מהסוף, אתמול בלילה הגעתי בחזרה לארץ, כי ידעתי שאני רוצה להיות שם, להיות איתך בדרכך האחרונה. לפני שבוע וחצי, ממש לפני הטיסה באתי להיפרד ממך. להיפרד ממישהו כשאת יודעת שזו הפעם האחרונה שתראי אותו זה הדבר הכי קשה שאפשר לעשות, אבל סבא שלי... אתה? גם כשהיה לך קצת יותר קשה לדבר לקראת הסוף דאגת לקרוא לי "יחמודה", כמו שתמיד קראת, הבטחת שנדבר בוודאי ויכולתי לראות כמה שאתה מתרגש בשבילי. בחודשים האחרונים יצא לי להיות איתך הרבה, ביקשתי מאבא שבכל פעם שהוא הולך אני אצטרף אליו. באחת הפעמים, כשאבא ואני הגענו אליך, אבא ישב ליד המיטה שלך ואמר לך תודה. אמר לך תודה על המשפחה שאתה משאיר מאחוריך, על זה שבכל אחד מהנכדים אפשר לראות חלק ממך ומסבתא, על הערכים שאתה השרשת בכולנו, על הציונות ועל אהבת הארץ שלימדת אותנו. אני לא אמרתי לך את זה אז, אבל אני מצטרפת לכל מילה שאבא אמר. סבא שלי, קשה להיפרד מהתמונה שלך יושב רגל על רגל בכורסא בסלון, קשה להיפרד מהתמונה של העיניים שלך ובעיקר קשה לתפוס את העובדה שסבא שלי, הטיניג'יר הנצחי, כמו שסיון ואני קראנו לו, כבר לא פה. היית חושב שזה שכבר התמודדנו עם פרידה מסבתא בעבר יקל פה על כל העניין, למרות שאף פעם אי אפשר להתרגל לעובדה שמישהו פה ושנייה אחרי הוא כבר לא, אבל לפחות העובדה שאתה עכשיו שוב עם סבתא שכל כך אהבת, ואפילו שמעתי אותך קורא בשמה לפני כמה שבועות, קצת מקלה. לפני שלושה שבועות הוענקה לאבא דרגת אלוף משנה במילואים אצלך בבית, ליד המיטה שלך בנוכחות הרמטכ"ל. מאז ומתמיד הצבא היה לך חשוב, ואפילו אחרי הניתוח הראשון שלך דיקלמת לנו את שמות כל הרמטכ"לים. האמת? לא היינו בטוחים, אם כדאי לקיים את האירוע... לא ידענו אם תוכל להיות מספיק מעורב ואם זה לא יכביד עליך. אבל סבא, את התמונה שלך בוכה, כשאבא מספר לך שהרמטכ"ל מגיע להעניק לו דרגה אצלך בבית אי אפשר לקלוט. בכנות? אני לא חושבת שאנחנו מצליחים לקלוט את מה שהיה שם עד עכשיו, הרבה מאוד זמן לא ראיתי אותך כל כך מאושר כמו שהיית באותם רגעים. סבא שלי, לפני שאני מסיימת אני רוצה להשמיע שיר, שיר שבתקופה האחרונה, וגם כשהיה לך קשה לדבר, היינו שמים לך ואתה היית מתחיל לזמזם. שיר הרעות, שילווח אותך בפעם האחרונה, כמו שהערך הזה ליווה אותך כל חיך.

אורן, של יגר

פרידת חבר לנשק ולחיים

יונתן, חברי היקר

אני עומד ליד קברך הטרי ומתקשה להיפרד. מול עיני עולה חברותנו רבת השנים. נפגשנו לפני 55 שנים ערב מלחמת ששת הימים. יחדיו צעדנו בשדות האש בכל מלחמות ישראל. ראיתי אותך בקרבות ששת הימים, המרדפים בבקעה, מלחמת יום הכיפורים, ועוד ועוד רגעים בהם חוט השערה מפריד בין החיים והמוות. ואתה יכלת למוות. מתוך שדות האש צמחה חברותנו. משפחותינו התקרבו זו לזאת. ליוונו אותך בשמחות וברגעי צער עם מותה של רעייתך סמדר, וברגעי האימה והחשש בפציעתו הקשה של יגר. מאורעות אלו חיזקו את הקשרים בינינו ויצרו חברות אמת עמוקה. אהבתי לשמוע את אמונתך בחיי הקיבוץ ואמונתך העמוקה בחיינו כאן בישראל. אהבתי את הנאיביות שלך ושמחת בכל צעד מוצלח שעשית בחיך. הצלחתך היתה הצלחת. בשנים האחרונות חלית במחלה הארוכה. לאורך שנים אלו נלחמת באמונה שתוכל לה, ותשוב לחיך הרגילים. לצערי, המחלה גברה והביאה לסוף דרכך.

צר לי יונתן להיפרד ממך. תחסר לי בכל יום ובכל שעה.

דע כאן ליד קברך, אהבתי אותך יונתן אחי.

יהא זכרך ברוך.

חיים בקר

יום שלישי
23.8

סרט לילדים
בשעה 20:00 בבריכה

יום שישי
26.8

**מתנפחים
בבריכה**

מ-10:00 - 14:00

יום שישי
19.8

**מרתף 6
בבריכה**
בשעה 21:00

שבת
20.8

מרק כפתורים
הצגה לילדים

תיאטרון אורנה פורת
עם גיל צרנוביץ ומיטל סלקמון-רטן
ב-17:00 במועדון
(לגילאי 4 - 8)

יום חמישי
4.8

כנסיית השכל
מארחים... הפתעה

באיצטדיון זבולון
(ליד ניצני זבולון)
הכרטיס - 10 ש"ח
רכישת כרטיסים באתר המועצה
(המופיע - בעמידה)

מוצ"ש 6.8

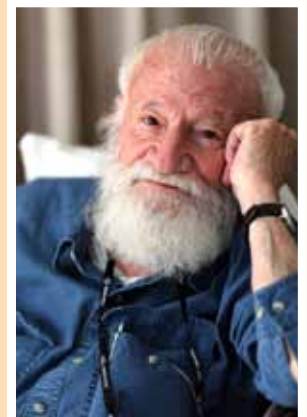
תשעה באב

היסטוריה, ספרות, שיחה
בשעה 20:0
בחדר הישיבות במועדון
מלמדים: גדי רביב, מיכל רביב, יעל ס"ט רשף
חברים הרוצים ללמד וללמוד מוזמנים

יום חמישי
28.7

**הקוורטט
במחווה
ליוזם טהרלב**

שירה - ענת קוגן ולירון לב
קרוי יער - מיכאל רהב
ניהול מוסיקלי, עיבודים וליווי בפסנתר
איילת כוגן

בשעה 20:30
בחדר האוכל

אנני טוב

אקרון אוחנה ואסף פולמן
אנישואיהם
אברמאה וניסים אוחנה
ואכל בני המשפחה

אנני טוב

אולאן רביה ועדין שבתאי
אנישואיהם
אצביקה רביה ואקורין רביה
ואכל בני המשפחה

אנני טוב

אתמאה ורמי לוינר
ואכל בני המשפחה
אנישואי בר ורואי